

SZERKESZTŐSÉG

és

KIADÓ HIVATAL

hová a dolgozatok
és előfizetési pénzek
küldendők:

Kolozsvár, Ref. Theologia

2. számú lakás.

VASÁR NAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

az erdélyi ev. ref. egyházkerület „egyházi értekezlet”-e támogatásával

Szerkesztik:

Nagy Károly,

Vajda Ferencz,

ref. theol. tanár, felelős szerkesztő.

sz.-lónai pap, főmunkatár.

Megjelenik minden vasárnap egy íven.

Előfizetési ár:

Egy évre . . . 4 korona Negyedévre . . . 1 korona.
Félévre . . . 2 korona. Egy szám ára . 10 fillér.

Szives kérelem.

Lapunk szives olvasóit, kik a «Vasárnap» mellett híven kitartottak s kiket mi ez uton szolgáltni legkedvesebb munkánknak tartottuk, tisztelettel kérjük: siessenek az új esztendőre előfizetéseiket megújítani. Kérjük, hogy a ki csak teheti küldje be az egész esztendei árt (4 kor.) egyszerre. Így neki is kevesebb postaköltsége lesz s nekünk is. Azonfelül az újság is pontosabban megyen. A ki azonban nem teheti, küldheti, mint eddig: félévre (2 kor.) negyedévre is (1 kor.) Rajta leszünk, hogy zavar így se legyen. Hanem van még egy nagy kérésünk: igyekezzék minden előfizetőnk még újakat is szerezni, hogy lapunk megélhessen s terjessze az evangéliumi református hit világát. Hadd legyen a mi sok munkánk is megfizetve azzal, hogy az igazságot sokan fogadják szíveikkel!

A «Vasárnap» szerkesztősége.

Advent.

Mindenki tudja, hogy e névvel a karácsonyt megelőző négy heti időszakot szoktuk megjelölni. Ennek a deák szónak értelme magyarul ez: *eljövetel, megérkezés*. Az is ismeretes minden keresztyén előtt, hogy ez az időszak a Messiás eljövételéhez, az Ur Jézus születéséhez készít elő. Ennek minden napja, minden órája, sőt minden percze a kereszteselő János ébresztő szavát kiáltja fülünkbe: *«Térjete meg, tisztítsátok meg szíveteket, mert elközelget az Istenországa!»*

Előbb azonban a nyomorúságát érző bűnös világnak a szabadító utáni sovárgását eleveníti

fel ez az időszak. Azt a sovárgását, melyben a teremtett világ is esengve várja a rabságból szabadulást, az Isten fiának dicsőséges szabadulásában. A lekeknek titkos vágyakozását azután a világosság után, a mely mennyből jött alá és a mely nélkül Isten választott népének hagyományai szerint 4-6 ezer esztendeig kellett sötétségben botorkálni az emberiségnek.

Az a 4-6 hét, tehát melyet a keresztyén felekezetek adventnek neveznek, annak a 4-6 ezer esztendőnek felel meg, a melyet kínos várakozásban élt át az emberiség. Várakozásban és epedésben az elébb csak sejtett, majd mind biztosabban előre látott világosság után, mint a hogy a pinczébe vitt növény kúszik a hasadék felé.

E vágyakozás emlékének megújítása azért fontos, mert ezen alapult a Messiás megérkezése és ezen alapszik ma is a Krisztusnak újra meg újra eljövetele. Ide is alkalmazható Megváltónk mély értelmű mondása: *boldogok a kik éheznek és szomjuhozak . . . mert azok megelégtettek*. A kik nem várták a lelki szabadítót: azoknak nem jöhetett el. Mint a hogy nem is jött még el a Messiás azoknak a zsidóknak, a kik földi királyt vártak. És a kik nem várják ma is lelköknek egész odaadásával a krisztusi szellemnek újra megjelenését: azoknak bizony nem hozza el az Idvezítő születését a karácsony.

Ezért van, hogy az egyház a vallásos élet évenként megújuló folyamatának kezdetét nem karácsonyra — Jézus születésének napjára — hanem a várakozásnak ünnepére, az adventre teszi. És ezért van, hogy a polgári év mellett, a mely január 1-én kezdődik, külön egyházi évkört is emlegetünk, a mely kezdődik advent első napján és bevégeződik a pünkösztel, mikor az ur Jézus a

váltság munkájának bevégezése után a szent lélek ajándékát is elküldi övéinek.

A bűn sötéttségében vergődő emberiségnek szabadulása tehát az adventben veszi kezdetét. Ekkor van a keresztyén vallásos életnek igazi új esztendeje.

Megújulásra kell hát felhasználnunk az advent napjait. Megemlékezünk ezekben a Krisztus előtti korszak mélységes sötéttségéről. Látjuk ebben emberiségnek világosság és szabadság utáni vágyakozását. És mintha hallanók elhangzani a kiáltó szót: *«Térjete meg!», «tisztítsátok meg szíveteket!», «egyenségetek az Urnak útát!»* At kell ekkor éreznünk, hogy nekünk is *készülnünk kell* az Ur Jézus fogadásához. Nekünk is egyengetnünk kell az ő útját.

De hát miképen tehetjük és miképen kell tennünk ezt? Nekünk is csak azok az igék nyujtanak biztos útmutatást, melyek két ezer esztendővel ezelőtt jeleztek helyes irányt a tévelygő emberiségnek. *«Térjete meg», «tisztítsátok meg szíveteket!»* Ma is ebben áll az Ur útjának egyengetése: *Magunkat* kell készítenünk, hogy *Ő* eljőjön hozzánk.

Az advent méltó megünneplése tehát töredelmes bűnbánatot kíván tőlünk. Komoly magunkba szállással kell ünnepelnünk ezt. At kell éreznünk, hogy sok nyomoruságunknak, kinzó rabságunknak oka: a bűn. És fel kell ismernünk, hogy ebből a nyomoruságból meg nem menthet, ebből a rabságból ki nem szabadíthat semmiféle hatalom, egyedül az *Ur Jézus Krisztus*. Az a ki *eljött*, de azért még mindig *eljövendő*. Az a ki *megszületett* és mégis még mindig *megszületendő*. Az aki *meggyőzte* a világot és mégis még mindig *küzdő*. *Eljövendő*, mert még nem jutott tel-

jességre minden szívnek az utána való adventi vágyodása. *Megszületendő*, mert nem nyert még életet szívünk minden érzésében. És *küzdő*, mert még mindig daczol az emberi keblekben az ő szellemével a bűn.

Nincs ember, a kinek saját szívében nem lehetne felismerni e hiányokat. Ébresszen hát az advent mindnyájunk szívében kivethetetlen vágyodást az Urhoz, hogy jöhessen olyan karácsonyunk, melyben érezhessük, hogy megszületett nekünk valóban a Megtartó; a *mi megtartóink*, kitől végkép legyőzött *elvezítő* ellenségünk: a bűn.

Pásztor.

Ruyter (olv. Rőjter) Mihály.

Ez az idegen név, mely századok óta élénken él minden holland szívében, helyet kér magának a mi szívkben is. És én hiszem, hogy a mi jó református magyar népünk örömmel építi fel számára lelkében az emlékezet oltárát, ha megtudja, hogy ki volt Ruyter Mihály. Magyar fülnek oly idegen, magyar szívnek oly ismerős. E név visszavezet minket a szenvedések nagy, megszentelt idejébe. A szenvedés hatalmas eszköz a Mindenható bölcs világtervében. A szenvedések helye szent: ott Isten van jelen. A szenvedések ideje nagy idő: Isten szól azokból hozzánk. A Golgothán leoldjuk sarunkat. A legnagyobb szenvedés helye, a legnagyobb áldás forrása ez. Oldjuk le sarunkat, mikor rálépünk a magyar református egyház Galgothájára: a *nápolyi gályára*. Szent ez a hely, itt Isten van jelen. Isten van jelen, mert ez a hely az igazság szén-

TÁRCSA

Ima.

*Mennyci Felség, égi jó Atyánk!
Nézz le egedből, halld meg hő imánk!
Szív és ajak csak néked énekel,
Hozzad siet buzgó érzelmivel!
Fény és az árny is zengi nagy neved,
Hallalujja, óh dicsőség neked!*

*A hervadt lomb és a zörgő levél
A halálban is életről beszél;
A zúzmarától letarolt virág
Feléd repíti szálló illatát...
Mert tél után jó majd a kikelet,
Hallalujja, óh dicsőség neked!*

Tóth Gyula.

Elbeszélés Kálvin életéből.

V. rész.

«Erre becsapta az ajtót orrom előtt; hallottam, mint czommogott végig mormogva a folyó-

són. Bizonyára nagyon sok bosszúság érte Kálvin miatt. Azonban az öreg megtette mégis, a mi tőle telhetett; hosszú várakozás után bebocsáttottak hozzád.»

«Mennyire örvendek, hogy még egyszer láthatlak. Ez bátorságot kölcsönöz nekem, sorsomat tovább is türelmesen viselni.»

Azonban remélem a sors nem lesz nagyon mostoha. Elcsodálkoztál a nagy köpeny felett, melyet én magammal hoztam ugy-e? Valóban Pál, figyelj jól: én megmentelek ezzel tégedet.»

«Pompás módot eszeltem ki, azt gondolom, hogy nem fogsz ellene szólni. Igen egyszerű. Felveszed e nagy köpenyt, aztán a nagy kalapot lehuzod egészen az arcodra, szemed elébe tartod ezt a kendőt és elhagyod a börtönt szépen. Ez az együgyű börtönőr nem fog merészlni téged megszólítani; ki fog ereszteni.»

«Hát aztán veled mi lesz?»

«Itt maradok te helyetted.»

«Az nem lehet, a legnagyobb veszély érhetne.»

«Nem Pál, tervemet én pompásan kigondoltam és megbeszéltem azt az öreg Brüssellel is. Ha engem holnap reggel megtalálnak itt a te helyeden, bizonyára az ítélőszék elé fognak vinni; de engem nem ítélhetnek el, mivel félnek ezt megtenni, az ítélőszék még egy nőt sem kintott;

vedésének, az élő hit győzedelmének helye. A gályarabok szenvedése a mi szenvedésünk, hitőknek győzedelme a mi győzedelmünk, homlokuk dicsfénye a mi dicsőségünk. A mi papjaink voltak ők.

Hogyan jutottak ily keserű rabságra papjaink? Isten akarta. . . Isten akarta, hogy hitőket meg ne tagadják. Isten akarta, hogy egyházunk, nemzetünk szabadságát szenvedéseikkel megváltásáért. Isten akarta, hogy nekünk örök dicsőséget szerezzenek.

Az 1673-ik esztendőben Szelepcsényi György, Széchényi György, Kolonics Lipót hatholikus főpapok és társaik érkezettnek látták az időt a magyar protestáns vallás gyökeres kiirtására s ezzel magyar szabadság teljes megsemmisítésére. Fonták a «hurkot» — a mint ők nevezték, — melylyel megfojtsák az élő hitet és a magyar szót. Ugy gondolkodtak, hogy megverik a pástort s elszéled a nyáj. A papok nyakába kell a hurkot vetni, a néppel majd csak könnyű lesz elbánni. De a hurkot először ki kell próbálni, hogy elég erős-e? A próba sikerült. Harminczhárom reformált egyházközség pap nélkül maradt. Az árván maradt szegényes kunyhókba beköltözött a szomorúság, míg a fényes paloták sötét zugaiban örömtől suttogták: «meg kell fojtani az egészséget.» Az ördögi tanácsot ördögi tett követte. 1674 ik év elején 336 lutheránus és református pap megy fel Pozsonyba a törvényszék elé.

Mi volt a bűnök? Az volt, hogy szerették az Istent s hirdették az ő igéjét igazán. Szerették a hazát s őrizték szabadságát. Szerették a *nyáját* s készek voltak életüket adni érte. Mit tettek velök? Nem beszélem el. Kegyetlenségeiket halani is iszony. Elég, ha ránézünk a gályákhoz

csakis az eretneknek vezetőjét igyekezik láb alól eltenni. Pál, higj nekem, elfognak bocsátani engem és így megleszünk mindketten mentve. Maradj csak apánkkal mindaddig az öreg Brüssel házában, míg én is megérkezem, aztán éjjel elmenekülünk Párisba, onnan pedig Bazelbe.»

Pált bámulatba ejtette a Mari csele, de meghatotta az önfeláldozó testvéri szeretet is. De testvérét egyedül a vérszomjazók kezei közt hagyni, — nem — ezt nem tudja Pál megtenni. Mari azonban nem tágitott; kért, könyörgött, Isten akarja azt, hogy az övéi megszabaduljanak a kegyetlenek körmei közül. Pál a sok kérésnek nem tudott ellent állani, végre is fejbőlintással adta beleegyezését. Felvette a nagy köpenyegét, feltette a kalapot és a kendőt arca elé tartotta, s elhagyta a börtönt, miután testvérét egy «viszontlálással» még egyszer üdvözölte. Mari a börtönben maradt, imádkozott a Mindenhatóhoz, testvére szerencsés megmeneküléséért.

Hevesen dobogó szívvel ment Pál a lépcsőzeten keresztül. A lépcsőház végén találkozott az együgyű Jánossal, ki éppen reá várakozott. Kinos pillanat volt ez. A börtönőr szenvedő részvétellel nézte végig az alakot. Tisztelettel viseltetett a lányka iránt, ki annyira szerette testvérét. Megelőzte Pált, hogy kinyissa neki a nagy kaput.

lánccolt 30 rabhoz. Lelkünk fölsír: meddig tűröd Uram, az igaznak szenvedését?! De ne nyissuk ajkunkat zugolódásra Isten ellen. Hallgassuk csak: a roncsolt testekből erős lélek éneke zendül; ők még hálát adnak az Istennek, ők hiszik, hogy eljön a szabadulásnak ideje. Hitők meg nem szűnyültek. Két évi keserű rabság után az 1676-ik év tavaszán jött északról egy ősz ember. — Isten küldötte; — szelid homlokán a vitézség, igaz hit és emberszeretet erényeiből font fényes koronával. A pápa nevében örök rabságra lelánczolt még életben levő 23 magyar papot szabaddá tette, a szeretet Istenének nevében. Ez az ősz ember Ruyter Mihály volt.

Egy egyszerű földmives szegényes kunyhóját áldotta meg az Isten Ruyter Mihálylyal az 1607-ik esztendőben. Szülei csak mennyei kincsel rendelkeztek, ott rejtegették tisztá szívükben. E kincs isténfélelem s becsület vala, a mely betöltötte gazdagságával a szegényes házat s a mely drága örökségképen szállott át gyermekükre. A kis kunyhó szülőtte, mint Hollandia szabadsághőse, védangyala, a tengeri hatalom feje, a nép szeretetének bálványja, sok szerencsétlennek áldva emlegetett szabadítója halt meg 1676-ban 69 éves korában a sicíliai háboruban kapott nehéz sebeiben.

(Folytatása következik.)

„A kolozsvári Vasárnap.”

(Válassz egy pápista támadásra.)

(Tizedik közlemény.)

6. Az egyházi rendről.

Ágoston ur az egyházi rend szentségének beigazolására Pál apostolnak Timotheushoz irt I.

«A te testvéred bátor ifju» — mondá János — «de mégsem cselekszik helyesen; miért kinoztatja magát ennyire? Én nem tenném ezt, ha az ő helyébe volnék.»

Pál iszonyatos kinokat állott ki; félt, hogy a börtönőr kérdést fog hozzá intézni. És akkor pedig ő elvan veszve . . . A mitől félt bekövetkezett.»

«Még mindig olyan csökönyös testvéred, vagy talán te megváltoztattad gondolkodását?» — kérdé János.

Egy elfojtott siró hang volt a felelet.

«Igen» — mormogott a jó börtönőr — belátom, van okod a sirásra. Hiszen az iszonyatos: testvér szenvedését nézni. Csak sirj szabadon gyermekem, nem lesz semmi bajod. Mindenszentekre, Vesperinusra, megteszek mindent, hogy testvéred megváltoztassa gondolkodás módját. De ha ő vonakodni fog «az egyedül üdvözítő egyházba» visszatérni, — akkor viselje a következményeket.»

Igy beszélgetve, kinyitotta János a hatalmas vasajtót. A szökevény szive kétszeres erővel vert. Még egy pillanat és ő . . . megvan mentve. Az ajtó csikorogva tárult fel. Ekkor János kezeit a szökevény vállaira tette és mondá:

«Leánykám, ha én tehetek valamit testvéred érdekében, mindent elfogok követni. Jó lesz?»

levele IV. részének 14. versére és II. levele I. részének 6. versére hivatkozik. Ezek így szólnak: *«Meg ne vedd az ajándékot, mely tebenned vagyon, mely adatott neked a prófétálásra a tanítók kezeinek reád való vettetések által.»* *«Mely dolognak okáért intelek tégedet, hogy gerjeszd fel az Istennek ajándékát, mely tebenned vagyon, az én kezeimnek reád való vettetések által.»* A pápás egyház ezen versek alapján azt tanítja, hogy a kik magokat az egyház szolgálatára szentelik. hivataluk kötelességeinek teljesítésére különös lelki hatalmat és kegyelmet nyernek az egyházi rend szentségében. Ezt a lelki hatalmat és kegyelmet a fölszentelés által nyerik meg. A Szent Lélek hétféle ajándéka szerint hét fölszentelés van, melyek az egyházi rendnek megannyi fokai. Ezek közt négyet (az ajtonálló, az olvasó, az ördögűző és a fáklás tisztsége) kisebb, hármat meg (alszerpapság, szerpapság és áldozópapság) nagyobb rendnek neveznek. A fölszenteléseket megelőzi a hajkorona (tonzura pilis) fölvétele. Tulajdonképen ezzel sorozza be az egyház az embert az egyházi rendbe. Az egyházi rend szentsége akként szolgálta ki, hogy a püspök ráteszi kezét ama kis papra, a kit föl akar szentelni, imádkozik fölötte és a két ujját, melyekkel az oltári szentséghez szabad nyulnia, szentelt olajjal keresztformára megkeni.

Ha Pál apostol idézett verseit s a pápás egyház tanítását összevetjük, azonnal kiténik, hogy az egyházi rend szentsége nem isten rendelései, nem a szentírás alapján alapszik. Ugyanis Pál apostol nem az egyházi rendről szól az idézett versekben, hanem Timotheust emlékezteti arra az ajándékra, illetve arra a hatalomra és jogra, a melyet nyert tőle kezének fejére tevése által a prófétá-

lásra s inti, hogy a míg ő Éfézusban mehetne, legyen buzgó az intésben és tanításban. A pápás egyház átvette ugyan a kéznek főre való vetését, de azt állítja, hogy az apostoli rendelés. Ez az állítás minden alapot nélkülöz. Mert a kéznek főre való vetését a keresztyén egyház a zsidóktól vette át, a kik midőn valakit valami hivatalba állítottak, kezöket annak fejére vetvén, megáldották és jót kívántak neki. Ezt a szokást átvették az apostolok is, hogy azzal bizonyítsák be a Krisztustól nyert apostoli hatalmukat. Ezzel a szokással éltek nemcsak azokkal szemben, a kik papok akartak lenni, hanem általában mindazokkal szemben, a kik a Krisztus nevére megkeresztelkedének. A Cselekedetek könyve XIX. részének 6. versében olvassuk: *«És mikor Pál reájok vetette volna kezeit, szálla a Szent Lélek ő reájok és szólnak vala idegen nyelveken és prófétálnak vala.»* Pál apostol tehát nem szól sem a hajkorona szertartásáról, sem a nagyobb, sem a kisebb egyházi rendekről. És ha nem szól, nyilvánvaló, hogy nem is rendelhette azokat. Még kevésbé szólhatott és rendelhette volna azt a képtelen tudományt, hogy a felszentelés eltörölhetetlen jellemet kölcsönöz a papnak, a melylyel a világiak fölé emeltetik. Ebből a badar tanításból, mely csak a pápás elmékben talál hitelre, kiténik, hogy az egyházi rend szentsége az önző papuralom szülöttje s oly czélből hozták e világra, hogy a világiak feltétlenül alárendeltessenek a papoknak a lelki, tehát a vallásos dolgokban. Nagyon természetes, hogy a pápás egyház az egyházi rend szentségében is szép tanujelét adja eszélyességének. Ugyanis: míg a világiak életét az egyház szabályozásától teszi függővé, addig a papság életének szentségével semmit sem törődik, azt ta-

Pál a kendőt még mindig ott tartotta arca előtt és nem felelt semmit. János bizonyos mértékben haragos leve; nem tudta a helyzetet megérteni

«De hát mi történt veled, elfeledted a beszédet?» — kérde a börtönőr.

Pál ismét hallgatott; de hirtelen rárohant teljes erejéből a bámuló óriásra, úgy, hogy az megtántorodva hátraesett. Azután hirtelen rádobta nagy köpenyét, a mely Jánost egészen betakarta és futott oly erővel tovább, a mint kitelhetett tőle. Futott az üres utczákon keresztül, tovább, messze azon helytől, hol ő oly sok keserves órát által szenvedett; mindig tovább, míg csak a mellék utczában biztonságban nem érezte magát. Mindez oly gyorsasággal történt, hogy Pál, — daczára gyengeségének — már messze eltávozott, midőn János, a börtönőr, magához jött és torkaszakadtából segély után kiabált. Néhány katona és szolga összefutott, de János szavai oly zavarodottak valának, hogy ezek egyenesen arra gondoltak, hogy a börtönőr megőrült. «A mindenszentekre» — kiáltá végre — «az eretnek elsőkött.» Utána fogjátok meg, különben elvagyunk veszve!»

Elindultak a szökevény nyomozására; de

nem tudta senki sem megállapítani, hogy milyen irányban menekült el Pál. Különböző utczákon szaladgáltak alá s fel, de néhány óra mulva eredménytelenül visszatértek. A madár elrepült. János őrdjögő lett teljesen. Mari, kit a börtönben találtak, hiába igyekezett őket lecsendesíteni. A nagy férfiú úgy sirt, mint egy gyermek.

Pál megmenekült. Szerencsésen elérte az öreg Brüssel házát, hol édes atyjával találkozott. Az öreg Brüssel elrejtette a fiút és az apját a szomszéd lakásában, hol egész biztonságban voltak. Itt maradtak félve és várva, míg Mari sorsa el nem dől.

Az öreg Metir, végtelen boldog volt, hogy fiát még egyszer láthatta. *«Az Ur segíteni fog nekünk továbbra is.»* — mondá ő. *«Isten nem fog bennünket elhagyni!»* — mondá Pál.

És a kicsi kis szobában letérdepelt a két férfi, hálát adtak az Istennek a szabadtásért és könyörögtek a megtartásért azoknak, kik még az üldözők kezei közt vannak.

Birtha József.

(Folyt. köv.)

nitván, hogy az élet szentsége elveszhet, de a már megnyert egyházi rend szentsége elveszthetetlen. A mit így kell érteni: a pápista pap lehet akármilyen erkölcstelen életű, de azért mégis csak pap marad.

Adár.

(Folytatása következik.)

Béke.

Leomlok édes Istenem.
Csillag sátrád alatt;
Csak egyet: békét adj nekem,
— Ah, a világ nem ad!

Tebenned csend van; végtelen.
A nyugalom s erő,

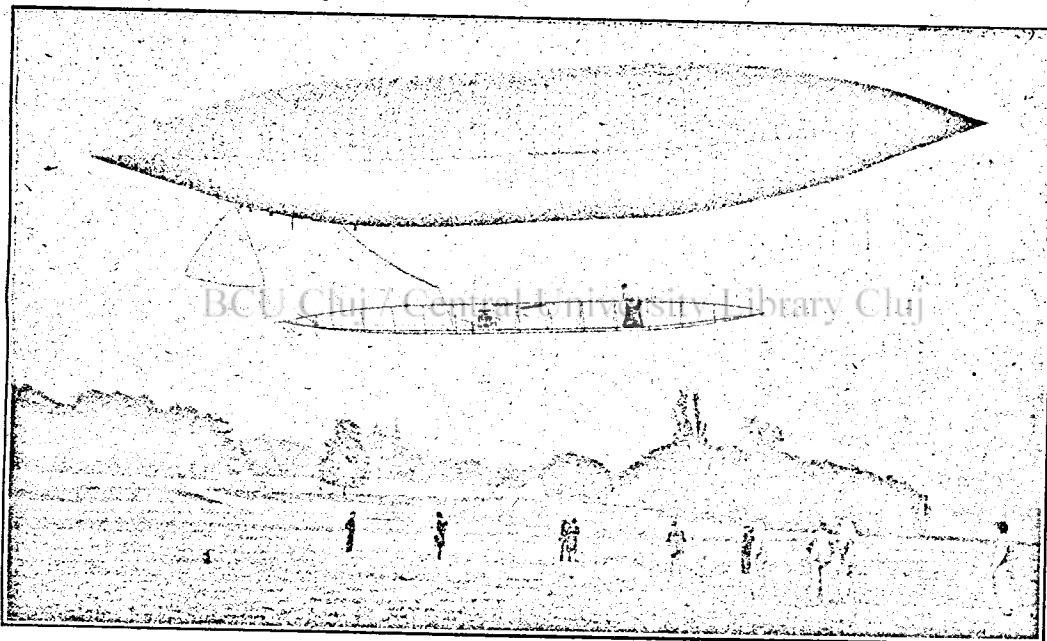
Kegyesség útja.

A betörő.

Glasgovban élt nem régen egy gyári munkás. Rosz társaságba elegyedett; részeges, kicsapongó lett, teljesen elhanyagolta feleségét, gyermekeit. Egy napon aztán hajóra ült, ott hagyta Glasgovot, még csak egy sorral sem tudatta családjával, hogy Isten kegyelmére hagyja őket.

A hajó New-Yorkban kötött ki. A munkásnak itt még rosszabb sors jutott. Alig kereshetett annyit, hogy napi élelmét fedezhesse.

A nyomoruságos külvárosi korcsmában, hova étkezni járogatott, egy betörő banda tagjaival ismerkedett meg. A tolvajok felszóllították, hogy csatlakozzék hozzájuk. Miután beleegyezett, — csakhamar megtanították a szükséges titkos nyelv ismeretére.

Kormányozható léghajó.

Nin, fájdalom ott nem terem,
Rosz vágynem tör elő.

Nyugalmat, békét nem lelek,
Harcz harcra úz, ragad,
Rajtok győzelmet hogy vegyek
Diadalaod ah! add!

Az élet fut, az óra ver
Fülsértő élesen,
Szegény szívem te már egyszer
Mikor lesz csendesesen?!

(Sturm után.)

Ravasz László.

A következő éjjel már munkába kellett állani. Egyik társával elindult azért szemlét tartani. Miután megtalálták a betörésre legalkalmasabb házat, — betértek egy korcsmába, jól ettek és ittak s megegyeztek, hogy éjjel pont 12 órakor találkoznak. Aztán elváltak egymástól.

A mi emberünk — pár perczczel 12 előtt, már ballagott a kijelölt ház felé. A mint szembe ért a házzal — megdöbbenve vette észre, hogy bent világosság van, az ablakok nyitva vannak s egy nő éneke hallszik.

Közelebb lép az ablak felé, — szive mind hevesebben dobog. . . A nő — egy szép skót egyházi éneket dalolt, melyet ő is tanult volt kis gyermek korában, régi hazájában. . . Szive megtört, — képtelen lett a betörő munkára. Eszébe jutott felesége és gyermeke, kiket oly szivtelenül ott hagyott s kik talán ez estén szintén e szép

dal mellett tértek nyugalomra. Kicsordultak könyvei, aztán hirtelen sarkon fordult és elietett. Mind gyorsabban gyorsabban haladt. Ugy rémlett mintha valaki üldözné. Most futni kezdett s ijedten nézett vissza. Már alig tudott lélekzetet venni. Szerencsére kiért a városból, ott összeesett s jó darabig öntudatlanul feküdt. Aztán magához tért, körülnézett a nagy terjedelmű, néptelen helyen. Gyönyörűen ragyogtak az égen a csillagok s olyan csendesség volt, hogy szive dobogását is hallhatta. Hirtelen lefutott egy csillag az égről, oly fényes utat hagyott, hogy egészen megvilágítá az éjszakát. . . . Rémülve állott fel — s folytatta útját.

Reggel egy faluba ért. Legelőször is a postahivatalba sietett. Levelet irt feleségének, melyben bocsánatot kér és tudatja, hogy mielőbb haza megy.

Midőn hazaérkezett, nem keresett többé munkát városon, hől oly sok alkalom nyílik a megromlásra. Egy vidéki gazdaságban talált alkalmazást. Oda költöztette családját is. Örvendett hogy oly közel van hozzájuk a templom. El is járt oda gyakran. Mindig megteltek könnyel szemei, valahányszor megcsendült a hívek ajkán az az ének, mely őt amaz éjszakán jobb utra térítette. Gyermekait iskolába járatta, otthon bibliát olvasatott velök, mert saját sorsából úgy győződött meg, hogy csak *egyedül a vallásos nevelés tarthatja jó uton az embereket.*

Sz. L.

Hazai krónika.

1901. decz. 2.

Országgyűlés. Az elmúlt héten tovább folyt és szerencsésen be is végződött a felirati vita. *Nov. 26-án* a kormánypárt részéről *Ivánka Oszkár* szólalt fel és keményen megleckéztette a néppártot. Minden állam alapja — ugymond — a tiszta erkölcs és a vallás, s mégis a néppárt egyenesen az állam alapjait támadja meg, a mikor a társadalmi erkölcsöket elvadija s a felekezeteket egymás ellen harczba állítja. Magát a hitet teszük tönkre, a vallásos érzést irtják ki, a mikor a vallást a korteskedés sorába rántják le s az egyszerű népet a legszemszedettebb valótlanságokkal félrevezetik.

A néppárt egy választói röpiratából olvasott szemelvényekkel igazolta be *Ivánka*, hogy ez a párt a nép előtt banditának, sonkatolvajnak tüntet fel mindenkit, a ki nem néppárti.

A súlyos támadást *Molnár* apát próbálta meg visszaverni. de nem sikerült. Még kevesebb szerencsével harczolt *nov. 27-én* *Csernoth János* kanonok. *Nov. 28-án* még *Veres József*, függetlenségi beszélt és sürgette az 1848. trcz. végrehajtását. Több szónok nem levén, *Széll Kálmán* fejezte be a vitát, kiterjeszkedve a felhozott vádak czáfolatára. *Széll Kálmán* az 1848. XX. trcz.-ről ezeket mondotta:

Ami az 1848. XX. törvényczikk végrehajtását illeti, beismerem, hogy az minden izében és minden részletében végrehajtva nincs. De figyelmeztetem a t. képviselő urat, hogy annak, a leg-

nagyobb fontossággal bíró elvi részében, amely a vallásfelekezetek teljes egyenlőségét és lelkiismereti és a vallásszabadságot statuálta, igenis végrehajtván van. Én is a rokonszenvezek és meleg érzéseim elismerésével kísérem az ágostai hitvallást és a reformált hitvallásu egyházak működését Magyarországon. Hogy a kormány az 1848. XX. törvényczikk álláspontján áll, habár az adott viszonyok közt azt a maga teljességében végre nem hajthatta, mutatja az, hogy ez a kormány, de az előző kormányok is részleges, ezen törvénynek részleges, fokozatos, nem teljes ugyan, de bizonyos mértékig megközelítő végrehajtását célul tűzték maguknak. Erről a t. képviselő ur maga is tanúságot tett.

Ezzel általánosságban elfogadták a kormánypárt felirati javaslatát. A részletes tárgyalásnál még egy kis vihar fejlődött ki. *Rakovszky István*, hogy a néppártban ejtett súlyos sebeket visszaadja, keményen kikelt a miniszterelnök ellen. Beszédében még azt is megköczkázta, hogy *Széll* a Bánffy és Szilágyi megkerülésével kaparintotta meg a miniszterelnökséget. Az egész Ház megütközött ezen a merész állításon. De, leginkább maga a miniszterelnök, a ki nyomban visszaütöztette *Rakovszky* állítását és azt mondta, hogy őt «a király kéri, hogy fogadja el már a miniszterelnökséget, ha megcsinálta a békét.» Másnap *Széll* röktön Bécsbe is ment, hogy igazolja magát, hogy előleges engedély nélkül a király szavait elmondta. *Nov. 29-én* aztán a vitát bezárták.

Az ország költségvetése. *Lukács László* pénzügyminiszter *nov. 23-án* terjesztette a képviselőház elé Magyarország jövő évi költségvetését. Megtudtuk ebből, hogy az ország összes bevétele: 1 086,870 018 korona, míg a kiadás: 1.086.749.083 korona. Felesleg: 120.935 korona. A tárgyalás rendén még visszatérünk a költségvetésre.

A főrendihás már hamarabb végzett a válaszfelirat megadásával. Ott az ellenzék részéről csupán *Zicsi Nándor* gr. szólalt fel. Ő azért nem fogadja el, mert a felirat igen liberális; a liberális mus pedig — ugymond — veszélyezteti a katholicizmust. *Széll Kálmán* erre megmagyarázta *Zicsinek*, hogy a szabadelvűség nem veszélyezteti sem a katholicizmust, sem más vallást, mert a tiszta liberális mus egyforma mértékkel mér államnak, egyháznak, Istennek. Erre elfogadták a javaslatot.

Megkoszorozott képek. Budapesten a műcsarnokban most vannak kiállitva a magyar festők képei. Az egyetemi ifjuság kath. pártja, az ugynevezett «nemzetipárti» ifjak fogták magukat és egy néhány kath. festőnek a képe fölé *sárga szalagos* babérkoszorukat akasztottak. A sárga szín tudvalevőleg a római pápa színe. Eljárásukból, mintha kilógna a lóláb, hogy tulajdonképpen nem a festőket akarták kitüntetni, hanem a pápa mellett akartak tüntetni. Az igazi nemzeti párti ifjak «nemzeti színű» szalaggal és nem a pápa színeivel koszoroznák meg a nemzeti kitüntetésre érdemes munkákat. Az eljárás országszerte nagy visszatetszést keltett.

Fémillios sikkasztás. *Kecskeméthy Gyöző* a budapesti adópénztárból 588 ezer koronát el-sikkasztott. A sikkasztás úgy történt, hogy a pénzt vitte egyik kerületi adópénztárból a fő-pénztárba, s útközben a kíséző szolgát elküldötte egy levéllel. Míg a szolga odajárt, a pénzzel ő azalatt megugrott. Még nem fogták el.

Világkrónika.

A bur háborúról. A burok még mindig folytatják a szabadságharcot, még pedig kedvező szerencsével. A mult héten érkezett tudósítások szerint a burok több ezerre menő angol katonát tetek fogolylyá és az összeütközésekből mindig a burok kerültek ki győztesen. Egy angol vasutat, mely élelmi szerrel és hadi készülékkel volt ellátva, a levegőbe repítették a burok. Egy összeütközés alkalmával az angolokat saját ágyuikkal lövöldözték le; az angol katonatisztek, valamint a közlegények is megunták már a háborút, eldobálják a fegyvereiket és nem akarnak harcolni. A zsoldos katonák előtt semmi tekintélyök sincsen a tiszteknek. Ugy látszik, hogy az Isten keze játszik közbe és segít az igaztalanul háborogottaknak!

Angol veszteségek. Az angol hadügyminiszteriumnak legutolsó összeállítása szerint az angolok a bur háboruban eddig: 78.016 embert vesztek. E közül csatában elesett vagy sebeiben és a fogságban meghalt 578 tiszt, 6105 ember; betegségben 261 tiszt, 10.425 ember. Ha ehhez számítjuk azt a 16 tiszteit és 459 embert, a kik más okból haltak meg, akkor az elesettek és elhunytak száma 17.844. Gyógyulni Angliába 2504 tiszteit és 57.136 embert.

Londonban letartóztatták egy hajót, mely négy ágyuval és sok élelmi szerrel, állítólag, a burok segítségére indult.

Németország egyik egyetemén nem régen egy katolikus bölcsészeti tanszéket szerveztek. Most, hogy a strassburgi egyetemre is azt akarnak szervezni: a németek legnagyobb történet tudósa, *Mommsen* felemelte ez ellen tiltakozó szavát és azt mondja, hogy ezáltal az *igasság hatalmas fájára mérnek halálos fejsze csapást.* Mert korlátokat fognak emelni a szabad kutatás elé. Több egyetem tanári kara csatlakozott *Mommsen* nézetéhez. Ennyire nem biznak Németországban sem a kath. tudományban.

Kormányválság a biblia miatt. Görögországban a bibliát lefordították új görög nyelvre. A fordítást közölte két ujság. Ez a fordítás nem tetszett az áthénei egyetem hallgatóinak — kiknek sorából kerülne ki a görögkeleti egyház papjai — és olyan tüntetést csaptak, hogy a kormány kénytelen volt lemondani. Szomorú dolog, hogy úgy rejtik véka alá a világosságot éppen azok, kiknek magasan kellene tartani a gyertyát, hogy mindenkinek világoljon.

Mesterséges gabona. Angolországban a Garton testvérek már 20 év óta fáradoznak azon, hogy a kalászos gabonák termés hozamát és jó-

ságát, keresztezés útján fokozzák. Kísérletük, mint hírlik, eredményre is vezetett. Elérték ugyanis azt, hogy pl. az általuk mesterséges úton előállított új búza faj háromszorta többet ereszt, mint a mostani búza fajok. Az árpa és a zab, melyet keresztezés útján nyertek, még ennél is többet ereszt. Itt az eredmény hatszorta több, mint a mostani zab és árpa fajoknál. Ha ez másnak is így fog sikerülni, akkor a gabona nagyon olcsó lesz.

Mai képünkhöz.

Az a furcsa valami, mi képünkön a levegőben uszni látszik, a legujabb s — úgy mondják — *kormányozható léghajó.* A levegőnél könnyebb gázokkal telt gömbről már régen tudják, hogy úgy uszik a levegőben, mint a hajó a vizen. Ilyen gömbre kosarakat kötve már több merész ember tett tekintélyes légi utat. A baj azonban az volt, hogy a gömb nem oda ment, a hová a kosárban ülők akarták, hanem a hová a szél vitte. Azért már régen török a fejüket az emberek azon, hogy lehetne a léghajót kormányozhatóvá tenni. Egy gazdag francia a feltalálónak 100.000 frank jutalmat tűzött ki. Ezt a jutalmat most elnyerte *Santos Dumont* egy brazilliai származású ember. A képen látható léghajó — mely a madár alakját utánozza — a gazdája által kiesztelt szerkezettel kormányozva Párisban többször felszállt, párszor megkerülte az Eifel tornyot s visszament oda honnan kiindult. Brazillia, nagy fiát most újabb 200.000 forinttal ajándékozta meg. A szerkezet ugyan még nem egészen tökéletes, de a nagy feladat megoldottnak látszik. Egy újabb diadala az emberi észnek, a jó Isten kegyelmes adományának, melyre gondolva adta egykor Isten az embernek a felséges felhatalmazást, mely olvasható I. Mózes I. 27. 28. versben.

Egyházi élet.

A «Vasárnap szeretet-alapja.» Nem tudom, hogy mindenki elolvasta-e a Vasárnap 44, 45, 46. számában megjelent három vezércikket. A ki nem olvasta volna, ajánljuk olvassa el. Röviden az volt ott mondva, hogy ne teketóriázzunk, hanem fogjunk munkához és teremtsük meg a «Vasárnap szeretet-alapját», s karácsonra ruházzunk fel legalább egy árva gyermeket. A «Vasárnap» szerkesztősege fel is ajánlott a maga részéről 10 koronát. Ezen összeget eddig csupán *Bíró Sándor* gyarapította 4 koronával. Szívesen kérjük a Vasárnap minden olvasóját, hogy a ki teheti legalább egy pár fillérrel járuljon a Vasárnap szeretet-alapjához.

Ismét egy reversális. A «Vasárnap» 39-ik számában megírtuk volt, hogy egy ref. tanító leányai pápista emberekhez mentek férjhez és hozzá még reversálist is adtak. Most egy ref. pappal történt hasonló eset. Magyarországon a *zsurki* ref. egyház papja örökbe fogadta egy re-

formátus paptársának a leányát. Ugy nevelte fel, mint saját, édes leányát. A leánynak szerencséje akadt egy pápista fiatal ember személyében. Megszerették egymást. Jegyet váltottak. Eddig a dolog egészen rendben van. Ha az Isten egy ifjunak más vallásu ifjuban rendel szerencsét: semmi szavunk hozzá, legyenek egymáséi, legyenek boldogok. De a boldogság egyik föltétele képen azt is megkívánjuk, tartsák meg mindketten vallásukat, s a mi fő: születendő gyermekeik lelkét ne bocsássák áruba. Ezt várjuk különösen egy lelkész gyermekétől. Am, a zsurki ref. pap nem így gondolkozott. Neki előbb volt a pápista pap és a pápista vallás, mint saját hitfelekezete és egyháza, melynek kenyerét ette, hosszú időn keresztül. A zsurki ref. pap belegyezett, hogy fogadott leánya, a pápista egyház javára, reversálist adjon, és megengedte, hogy a ref. parochián az ifjakat pápista pap eskesse össze. Református hitfeleim, mit szölotok ti ennek a ref. papnak az eljárásához? Ugyebár, juhaitok mellé ti is pásztort fogadtok? Ha az a pásztor megengedi, hogy a nyáj közé farkas bemenjen és ott szabadon garázdálkodjék: nemde, elcsapjátok a pásztort? Az a lelképásztor se érdemel egyebet. Egy perczig sem szabad engedni, hogy a palástot, melyhez hűtlen lett tovább hordozza. Ki kell dobni a református papi festületből, melynek árulója lett.

Hol volt a paradicsom kert? Az iskolában azt tanultuk, hogy a paradicsom kert, a melybe Isten Ádámot és Évát elhelyeztette, Ázsiában volt. Most egy amerikai pap, London West arra a felfedezésre jutott, hogy a paradicsom kert Amerikában volt. Ugyanis Ohio államban van egy sajtáságos óriási kigyóhoz hasonló földdarab. Serpent Moundnak hívják ezt a csudálatos földet. A földből alakult kigyó szája előtt, ismét egy földből képződött, nagy alma alak fekszik, mintha a kigyó nyitott szájával elakarná ezt nyelni. West ur szerint, ez a kigyó lett volna az, mely elcsábította Évát és ez a gyümölcs az, melyet Éva a tiltott fáról szakított. A kigyó alaku föld és alma mindenesetre nagyon érdekes. Azt is elhisszük West urnak, hogy a környéke is kiváló szép, úgyhogy a paradicsom kert csak ott lehetett. De, mindez reánk nézve nem elég. Hát a mi paradicsomkertünk hol van? Rá találunk-e arra, vagy nem: ez mi nekünk a fontos kérdés. A kigyót láthatjuk, mert az folytonosan előttünk

van. Hizeleg nekünk, csábítgat. De mig nem hívjuk a Jézust, hogy megtörje a kigyó fejét: addig nem jutunk vissza a paradicsom kertbe, melyből kiűztünk. Milyen boldogan lehelte ki lelkét a keresztfán függő egyik gonosztevő, kinek Jézus így szólott: «Bizony, mondom néked, ma velem leszel a paradicsomban.» (Luk. XXIII. 43.)

Yegyes hírek.

Kossuth Ferencz a napokban érte el 60-ik születés napját. A függetlenségi párt ez alkalomból melegen üdvözölte a pártvezért.

Tisza Kálmán betegsége. Tisza Kálmán állapotáról aggasztó hírek terjedtek el. Azonban az isteni gondviselés közelgésében a beteg állapota folytonosan javul és az utóbbi időben már a palota folyosóján rövidebb ideig sétálgat is. Velünk együtt az egész ország örvendve veszi tudomásul az ősz államférfiu állapotának javulását. Isten tartsa meg őt még sokáig!

Tis éves jubileum. Október 25-én mult 10 éve, hogy Vaszary Kolost magyarországi katolikusok hercegprimásává nevezte ki a király. A Magyar Szó című újság azt írja, hogy ebből alkalomból inkább lehetne a hercegprimásnak részvét nyilatkozatot tenni, mint gratulálni. Mert, a tiz esztendő leforgása alatt, a hazafias lelkű főpap egész erejét a palota forradalom leküzdésére fordította, s e miatt nem teljesithette teljes mértékben azt a magas hivatást, melyet tőle lehetett volna várni.

Szerkesztő postája.

Olvasóinknak. A mult számban közölt bibliai kérdés helyes megfejtése: **Mátyás.** (Apost csel. I. 23—26.)

Helyesen fejtették meg: Megyery K. (2), Csusz, Károly (1), Bernáth G. (1), Brandt V. (2), Gaál J. (2) Varga K. (2), Héczey F. (2), Somodi E. (2).

Pásztor. Köszönettel vettük. Rendre leadjuk ezt és a többit is.

F. S. Maros-Décse. Ha az unalmas téli este többet is terem ilyen: szívesen vesszük. Jönni fog! Jó kívánat és szíves üdvözlét!

B. E. Deés. Hozni fogjuk. Igéretét köszönettel vettük és jó reménnyel nézünk elébe!

Tudakozzátok az irásokat. János ev. V. 39.

Kalauz Biblia olvasáshoz a következő héten.

Vas. decz.	8. Ezsai. XI. 1—10. Krisztus személye, tiszte.
Héif.	9. Máté ev. V. Kik boldogok?
Kedd	10. Luk. ev. XI. Miképpen imádkozunk.
Szer.	11. Ezsai IX. 2—9. Az Ur eljövételével világosság lesz.
Csüt.	12. Máté IV. Jézus munkájának kezdete; kísértése.
Pént.	13. Róma lev. V. A hit gyümölcse. Adám és Krisztus el.
Szom.	14. Zsolt. LV. Jövendölés Krisztus eljövételéről.

Keressünk feleletet a következő bibliai kérdésre.

A tiz parancsolat az ó szöwetségben két helyen van megírva — hol?

Zsoltár XXIV. 9. (II. Advent). Ti kapuk emeljétek fel a fejéteket és emelkedjétek fel ti örökkévaló ajtók, **hogy menjen be a dicsőségnek Királya!**

Lapunk minden számában hozunk ezután is bibliai kérdést; a kik tiz kérdésre helyes feleletet küldenek, azok közül egynek — kire a sorsolás esni fog — lapunkat egy negyed évig ingyen megküldjük. Megfejtéseket (egy levelezőlapon minden héten szerdáig) e rovat vezetőjének: **Birtha József** címére (Kolozsvar, ref. theologia 5. ajtó), tessék elküldeni.

Nyomatott Gámán János Örököse könyvnyomdájában, Kolozsvar.